

ZARZĄDZENIE Nr 57/2023

Rektora Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

z dnia 25 października 2023 r.

w sprawie wykorzystywania w dydaktyce i nauce narzędzi opartych na sztucznej inteligencji

Na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Zarządzenie określa:

- 1) słownik pojęć związanych ze sztuczną inteligencją i korzystaniem z narzędzi opartych na niej;
- 2) możliwości wykorzystywania w dydaktyce i nauce narzędzi opartych na sztucznej inteligencji;
- 3) wskazówki dotyczące postępowania nauczycieli akademickich, studentów i doktorantów w kontekście wykorzystywania narzędzi opartych na sztucznej inteligencji.

§ 2.

[Słownik pojęć związanych ze sztuczną inteligencją]

1. Podstawowe pojęcia:

- 1) sztuczna inteligencja, zwana dalej „SI”, oznacza zdolność komputera cyfrowego lub robota sterowanego komputerowo do wykonywania zadań powszechnie przypisywanych żywym istotom inteligentnym, w szczególności umiejętnościom takim jak: rozpoznawanie wzorców, analiza danych, podejmowanie decyzji;
- 2) generator treści oznacza aplikację opartą na SI, która jest w stanie, po zadaniu jej odpowiednich kryteriów, samodzielnie wygenerować treść, np. w formie tekstu, obrazu, która może sprawiać wrażenie stworzonej przez człowieka.

2. Pojęcia związane z wykorzystaniem SI, które może prowadzić w następujących obszarach:

- 1) niezależność umysłowa i myślenie krytyczne – nadmierne poleganie przez studentów na narzędziach SI może prowadzić do braku rozwoju umiejętności rozwiązywania problemów, myślenia krytycznego i kreatywnego;
- 2) plagiat – generatory treści mogą tworzyć np. eseje lub prace naukowe, które mogą być błędnie uznane za prace stworzone przez studentów, co prowadzi do plagiatu;

- 3) niewłaściwe korzystanie z zasobów – modele SI mają ograniczony stan wiedzy (na datę jego nauki), która może być już nieaktualna lub niekompletna. Ponadto modele SI posiadają skłonności do halucynacji (sfabrykowanie przez SI informacji w taki sposób, że odbiorcy wydają się one prawdziwe), w szczególności upodobanie się sposobem rozumowania SI (styl generowania odpowiedzi) jako bardziej ludzki, gdzie zarówno wyciągnięte przez SI wnioski są fałszywe, jak i podane przez SI źródła nie istnieją (zostały wygenerowane na potrzeby odpowiedzi). Halucynacje stanowią szczególną trudność w obszarach nauki, które wymagają wieloetapowego rozumowania, ponieważ jedna niewłaściwa interpretacja SI może znacząco wpłynąć na prawdziwość całego wyводу;
- 4) błąd poznawczy – narzędzia SI nie kierują się zasadami etycznymi i nie odróżniają prawdy od fałszu. Narzędzia SI gromadzą i analizują wszystkie informacje z baz danych i tekstów, które pozyskują z sieci. W konsekwencji uczą się nie tylko prawdziwych treści, ale również wszelkich ewentualnych błędów zawartych w tych źródłach;
- 5) etyka i odpowiedzialność – SI może być używana do manipulowania danymi, tworzenia nieodpowiednich treści lub wprowadzania w błąd innych. Ze względu na przetwarzanie ogromniej ilości danych, zwłaszcza generatywne modele SI mogą zwiierać obciążenia etyczne i światopoglądowe odnośnie do m.in. treści dyskryminujących, poglądów politycznych, praktyk biznesowych, ideologii, itp., jak również obciążenia wynikających z wewnętrznych kodeksów etycznych i regulacji prawnych firm udostępniających technologie SI, jak i prywatnych poglądów samych twórców algorytmów SI;
- 6) prywatność i bezpieczeństwo danych – wykorzystywanie narzędzi SI często wiąże się z koniecznością udostępnienia danych, które mogą zawierać informacje poufne, wrażliwe czy tajne, stąd może dojść do naruszenia prywatności lub złamania prawa;
- 7) uzależnienie od technologii – nadmierne korzystanie z narzędzi SI może prowadzić do uzależnienia od technologii, co może wpływać negatywnie na zdolność koncentracji, komunikacji interpersonalnej oraz do prowadzenia niezdrowego, niezrównoważonego stylu życia, jak również może prowadzić do negatywnych skutków stresu cyfrowego wynikającego z braku równowagi cyfrowej jak przebodźcowanie czy napięcie.

§ 3.

[Możliwości i potencjał narzędzi SI wykorzystywanych w dydaktyce]

Wykorzystanie generatorów treści SI w dydaktyce stwarza szanse na:

- 1) zaoszczędzenie czasu studentów w przygotowaniu się do napisania tekstów naukowych poświęcanego na przegląd źródeł i analizę danych, tworzenie planów tekstów, abstraktów i podsumowań;
- 2) automatyczne, wysokiej jakości tłumaczenie tekstów na dowolny język obcy;

- 3) użycie SI jako generatora pomysłów w burzy mózgów na wybrany temat;
- 4) tworzenie w krótszym czasie przez nauczycieli akademickich materiałów dydaktycznych bardziej angażujących studentów, w tym rozwijających umiejętności krytycznego myślenia: generowanie pytań, quizów i scenariuszy;
- 5) tworzenie w krótszym czasie konspektów zajęć i generowanie pomysłów;
- 6) opracowanie w krótszym czasie testów zaliczeniowych i określenie kryteriów oceny.
- 7) automatyczne ocenianie krótkich odpowiedzi;
- 8) szybsze przygotowanie sylabusu do zajęć przy tworzeniu celów zajęć i efektów uczenia się.

§ 4.

[Wskazówki dotyczące postępowania nauczycieli akademickich]

1. Nauczyciele akademicy na początku realizacji zajęć ze studentami powinni:
 - 1) określić transparentne zasady wykorzystywania narzędzi SI na swoich zajęciach;
 - 2) uświadamiać uczestników zajęć na temat potencjalnych zagrożeń związanych z wykorzystaniem narzędzi SI, o których mowa w § 2 ust.2;
 - 3) określić metody i formy zaliczeń oraz egzaminów, umożliwiające właściwe weryfikowanie efektów uczenia się i samodzielność pracy studentów, np. zaliczenie w formie prezentacji ustnej lub pracy pisemnej przygotowywanej na zajęciach;
 - 4) przygotować się do ewaluacji pracy studentów, poprzez np. uzyskanie odpowiedzi z narzędzi SI (np. generatora treści) przed rozpoczęciem weryfikacji prac studenckich celem porównania (np. stylu wypowiedzi lub wyводу) i ewentualnej identyfikacji przypadków niesamodzielnej pracy.
2. Wszyscy przedstawiciele środowiska akademickiego w Uniwersytecie powinni promować dyskusję w kwestiach etycznych i prawnych związanych z wykorzystywaniem SI, w szczególności związanych z ochroną danych osobowych, ochroną praw autorskich, odpowiedzialnością dyscyplinarną, etyką prowadzenia badań naukowych, zniekształceniem ludzkiego zachowania, dyskryminacją, manipulacją i kontrolą społeczną.

§ 5.

[Wskazówki dotyczące postępowania studentów i doktorantów]

Studenci i doktoranci Uniwersytetu powinni:

- 1) respektować zasady określone przez osoby prowadzące zajęcia, w szczególności zasady korzystania z narzędzi SI;

- 2) świadomie i rozważą korzystać z narzędzi SI, uwzględniając potencjalne zagrożenia oraz kwestie etyczne i prawne, w szczególności przedstawione w §4, oraz starannie weryfikować treści uzyskane z narzędzi SI;
- 3) w przypadku korzystania z narzędzi SI wskazywać, które treści zostały przygotowane z wykorzystaniem narzędzi SI.

§ 6.

Osoby wykorzystujące narzędzia SI niezgodnie z zasadami określonymi w zarządzeniu, w szczególności poprzez wprowadzenie w błąd co do autorstwa pracy, etyki badań naukowych oraz bezpieczeństwa danych, podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

§ 7.

1. Uniwersytet przyjmuje Rekomendacje dla studentów, doktorantów oraz nauczycieli akademickich sporządzone na bazie rekomendacji opracowanych przez konsorcjum Cyber Science przez: zespół naukowców z NASK, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach oraz Politechniki Śląskiej i w porozumieniu z władzami Uniwersytetu Śląskiego.
2. Rekomendacje, o których mowa w ust. 1, stanowią Załącznik do niniejszego Zarządzenia.
3. Zobowiązuje się dziekanów oraz kierowników jednostek ogólnouniwersyteckich do rozpowszechnienia w podległych jednostkach organizacyjnych Rekomendacji dotyczących wykorzystywania przez studentów, doktorantów oraz nauczycieli akademickich narzędzi sztucznej inteligencji (SI).

§ 8.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

REKTOR

ks. prof. dr hab. Ryszard Czekalski